

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díj:

Egész évre	4 frt.
Félévre	2 "
Negyedévre	1 "

A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják.

Ugy a lap szellemi részét illető cikkeket, előfizetési pénzek a „Köz művelődés” készítésének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

1791. május 3-ika.

(Egy kis pünkösztüneti excursio.)

A protestánsok örömmünnepeinek keresztelék Magyarországon az 1791-ki május 3-ikának századik évfordulóját, egész özönét a százszor emelt és ugyanannyiszor megezárt vadaknak öntvén a magyar katolikus egyházra, emlékeül annak, hogy ama napon sikerült nekik oly állapotra jutniok, mely nem csak az ország lakóainak többségét magába foglaló katholicizmusra nézve sérelmes, hanem az államra nézve is veszélyes volt, mert általa új tápot nyerve a protestantizmus terjeszkedési vágya, a nemzet egységét felbontó hitszakadás gyökerei még inkább megszilárdultak

E nemzeti egység fentartása vala elődeink böles törekvése a XVI. században, szemben azon mozgalommal, mely Luther Márton tévelyének terjedésével a civilizált Európát lángba borítani készült. Innen magyarázható meg az, hogy — noha az 1523. és 1525. évben az eretnekek ellen hozott törvények senkin Magyarországon végre nem hajtattak, mert maguk a protestánsok is eleve tartozkodtak a nyilvános erőszakoskodástól, és az ország ketté szakadása folytán Ferdinánd és Zápolya követői is inkább pártjok növelésén, mint az eretnekek elodázásán fáradoztak — 1606-ig az ágostai és helvét hitvallások javára semmiféle törvény nem hozott volt. Az egész XVI század folyama alatt hozott törvények, nevezetesen: az 1548. 5—13; az 1550. 7; az 1552. és 1553. 41; az 1559. 31; az 1563. törvényezikkek vagy a katolikus vallást, mint egyedül esalhatatlant és a lelkek igazi és szilárd összekötetésének és egyességének a leghathatósb eszközét az országban örök időkre mindenki által követendőnek ajánlják, vagy mind azt, mi e kath. hit, annak püspökei, esperesei és parochusai ellen akárki által merény-

letül elkövetetnék, kárhoztatják és jövőre nézt tiltják.

Vallásuk szabad gyakorlatát az evangélikusok csak az 1606-ban kelt bécsi békekötés által nyerték. Előidéztetett pedig e nagy változás különböző okok folytán. Már a megelőző században I. Ferdinánd és Miksa király alatt sok evangélikus juta főhivatalokra, kiket eretnokségök miatt elmozdítani, sem az egyháznak, sem az országnak, sem magának a magyar királynak a hódító török s a szárnyai alá menekült Zápolyaiak által szított zavargások miatt nem vala előnyös. E főhivatalokat nyert országnagyok, mihelyt az ágostai vagy helvét vallásra áttértek, minden birtokukból elmozdíták a kath. papokat és azok helyére, kath. alattvalóik akarata és ellenállásának daczára, saját felekezetök prédikátorait állították be. Kik között Illyésházi István vala a legtevékenyebb előmozdítója a protestánsok ügyének, és nagy pártolója Boeskyának, ki összegyűjtvén felső Magyarországon Luther és Kálvin követőit, az ország szabadsága visszavívásának ürügye alatt háborut indíta II. Rudolf magyar király ellen. Boesky magán ember vala, midőn e háborut megindította volt; magán embernek maradt akkor is, midőn azután nem sokkal az erdélyiek által fejedelemnek választaték, kiknek választási joguk nem volt, mint-hogy Báthory Zsigmondnak fiörökös hátrahagyása nélkül történt elhalálózása után Erdélynek, a magyar törvénykönyvbe is 1595-ben beiktatott szövetség*) szerint, mint a sz. korona igazi és elválaszthatlan tagjának, II. Rudolfnak — kinek az erdélyiek 1598 augusztusban hűséget esküdtek — uralkodása alá kellett visszamennie. Boesky az osztrák, morva és eseh lázadókkal szövetségbe vivá ki a bécsi békekötésnek a protestánsokra nézve kedvező pontjait.

*) Melynek kötésekor maga Boesky vala az erdélyi küldöttség feje. Lásd Bethlen Farkas tört. III. köt.

Hasonló kedvezményekben részesülének Bethlen Gábor és Rákóczy György intervenciója által is, kik a nikolsburgi és linzi békekötések folytán Magyarország hét, Erdélyvel szomszédos vármegyéjének éltök tartamára birtokába jutván, mind e hét vármegyét, mind Erdélyt, melynek már Zápolya halála után a nagyváradi béke stipulációja szerint Magyarország koronája alá kellett vizsátérnie, nem bizományképen, hanem saját jogon akarák birni; mint-hogy pedig ezt háboru nélkül elérni nem remélheték, a magyarországi hitsorsokat arra ösztönözték, hogy a szabadság és alkotmány védelmének ürügye alatt fegyvert fogva hozzájok csatlakozzanak. Így Bethlen Gábor 1615-ben szövetségre lépett velök s azt 1619-ben megerősíté; mi által felbátorítottván, az utóbb említett évben tartott pozsonyi országgyűlés alatt, míg nyilván arról panaszkodtak, hogy néhány templom elvételétőlök (tulajdonképen visszaadott jogos birtokosaiknak, kiktől jogtalanul elvételtek volt) a II. Ferdinánd ellen fellázadt morvákától és eschektől fegyveres szövetkezésre felszóllítván, Bethlen Gábort titken segítségül hívják, vele egyesülnek és Magyarországot, mely a török járom alól néhány erősített helység híjával felszabadult volt, egészen elfoglalják, Ausztriát és Stíriát pusztítják, a eschek segítségére nyolezezer embert küldenek, magát a törököt törvényes királyunk ellen felengerlik; e háboru, miként az Bethlen manifestumából s az 1620-ban tartott zolyomi országgyűlés határozataiból látható, a kath. vallás kiirtására célzott.

Így támogattának a svédekkel szövetkezett Rákóczy Györgytől III. Ferdinánd ellen is. Midőn pedig Pázmány működése folytán az ország mágnásainak legnagyobb része és sok előkelő család a kath. hitre visszatértvén, valamint egykor, midőn attól elszakadtak, a birtokaikon épült templomokat a kath. papok elkergetése után maguk és evangélikus alattvalóik számára elfoglalták, ugy most ugyanazokat, de már nagyobb joggal, mert az eredeti szándék és alapítványnak megfelelőleg, és a patronátusi jogot is maguk és kath. alattvalóik számára megtartották, kifogyhatlanok valának a sérelmekkel való előhazakodásban, nem elégedvén meg azzal, hogy a katolikusok által és katolikusok használatára épült templomok többnyire kezökön maradtak, nevezetesen a szabad királyi városokban.

Mindezen röviden, de híven vázolt történelmi adatokból világos, hogy azon behazok, melyek Magyarországot oly hosszú idők alatt annyira marczangolák, nem a szabadság és alkotmányért vivattak,

hanem ezek szinlelt ürügye alatt a hitujítás érdekében keletkeztek, és hogy amaz ítéletek, melyeket nekünk katolikusoknak oly rémitő szinezésben vetnek szemünkre, az illetőkön nem hitehagyottságuk miatt, — tanuságunk rá az 1523 és 1525-ben hozott drákói törvények mellözése, — hanem a törvényes király ellen elkövetett felségsértésök és hazaárulásuk miatt hajtottak végre; érdekében levén a tévntitóknek a büntetést nem ilyenül, hanem a lelkiismereti szabadság üldözteséiül feltüntetni; valamint a Magyarország ellen fegyvert fogó és a törökökkel ezimboráló fejedelmek és országnagyok a haza ellen folytatott véres küzdelmeiket nem a hitujítás, hanem a szabadság és alkotmányérti hareznak jelezni, melynek annyi ezer és ezer ember, köztök ama álvértanuk is áldozatai lettek.

A félholdnak elhalaványulásával, elhalványult protestánsainknak a küllellenségek segítségébe helyezett reményök is; Erdély is végleg a magyar korona törvényes ágise alá visszatért, honnan a nagyra-vágyás elszakította volt, ezzel a protestantizmus erőszakoskodása elé is korlátok vonattak; míg a mult század vége felé felkapott Josephinizmus által újból felbátorítottván, egy nagy lépéssel közeledtek azon ezéjok felé, melyet immár az előnyükre a jelen magyar kormány által a katoliceizmus ellen megindított kulturális harez által vélnék elérhemi.

Most már nem a szabadság és alkotmány védelme az erőszakoskodás ürügye, hanem a magyar állameszme és a törvény tisztelete szolgál köpenyegül, mely alól azonban a lutheranizmus lólabá a pozsonyi konventen és a esabai meg orosházi tót munkások mozgalmában, valamint a kálvinizmusé a magyarságot monopolizáló reformatus lelkészek elkereszteselésében el nem titkolható módon kilóg. A harez módora tehát megváltozott, de a vezénylő ugyan azon szellem, melynek fő tendentiája a katoliceizmus elleni küzdelés még a haza pusztulásának árán is.

De mi bizunk az Égiekben, és különösen abban, kinek oltalmában ajánlotta e szép országot szent alapítója; bizunk az igazság erejében, és azért hiszszük, hogy majd ha magyar hazánkat, élete második évezredének folyamán újból a hitegység fogja boldogítani, új diésőségül szolgáland a magyar katoliceizmusnak, hogy a jelen kulturharez szenvedéseinek hősi türelemmel való elhordozása közben nem a megtorlást, hanem az igazság erejében való bizalmat tekintvén vértjének, a rendületlen kitartást fegyverének, el nem esüggedett, hanem a mai napon a zsen-

ge egyház első gyűlésének tagjaira tüzes nyelvekben leszállott Szentlélek vigasztaló és lelkesítő működésétől várta sorsa jobbra fordulását,

* *

Főpásztori körlevél.

Costa Konsztántin

Krisztus Urunk szenvedéséről és keresztyéről címzett rendnek tagja
Isten irgalmából és az apostoli sz. szék kegyelme folytán
ántipátrisi püspök

és

a bukaresti főmegye apostoli kormányzója, ugyanezen főmegye pap-
ságának és hívő népének

Üdvöt az Urban!

(Vége.)

E szent idő magasztos voltát azonban leginkább ama példás kegyelet emeli ki, melyet iránta mindazon erényhősök tanúsítottak, akiket a vallás szenteknek cizmez és Isten kiválságos kedvencei gyanánt tisztel. Például Mózes 40 napig böjtölt avégre, hogy az Ur Istentől a törvényt átvenni méltó lehessen; Ilyés próféta ugyanily hosszú böjt által nyerte meg, hogy az Ur színet láthassa.

De mindannyiok példáit, bármily főségesek azok önmagukban, jóval fölülmulja az, melyet Urunk és Üdvözítőnk, az Isten ember adott, midőn nyilvános föllépése előtt a puszta visszavonulván és ott 40 nap és 40 éjjel böjtölvén, ezt a ténykedését nyilvános életére való készülétének főséges ezimére méltatta.

Ez isteni példa után indulván, az anyaszentegyház, évenként megparancsolja híveinek a 40 napi böjtöt, és azt kedves áldozatul akarja Istennek bemutatni. Miért is annak egész tartama alatt híveit gyakoribb oktatással felvilágosítani, és a bűnbánat szentségében tisztogatni s a kegyelem állapotjában mennél jobban megerősíteni ügyeikszük avégre, hogy a lelki mennyekzós ruhával és a jóselekedetek gyöngyeivel fölékesítve járuljanak az Ur Jézusnak husvétii lakomájára, melyen lelkők táplálékával együtt az örök élet lakomájára való előjegyzőket is megnyerhetik.

S vajjon ki lehet közölünk, édes atyámfiai, az a sajnálandó, ki az anyaszentegyháznak ez üdvös intézkedését egykedvűen bírná fogadni? Vajjon ki ne szánná el magát arra, hogy böjtölés meg bűnbánat által megszerezze saját lelkének felüdülését (Oh, emlékezzünk meg, hogy mindnyá-bűnösök vagyunk, mindannyian tartozunk — ki többel, ki kevesebbel — Isten büntető igazságának; s épen azért ügyekezünk e szent időben öszinte bűnbánatot és vezeklést tartani. Mert ez által nyerjük meg bűneink bocsánatát és hárrhatjuk el magunkról a föltűnk lebegő büntetéseket is.

A nagyböjti sz. időt az anyaszentegyház amaz igen meghatározott szertartással nyitja meg, hogy híveinek homlokára hamvat hintvén, őket figyelmezteti, hogy porból lettek és porrá válnak.

E szertartását az anyaszentegyház abból az ősrégi, általános szokásból merítette, melyszerint a hamuvali meghintést minden időben a szomorkodás és bánat jelének tartották.

Ha ugyanis a Szentírást fölnyitjuk, annak akárhány fe-

jezetében olvashatjuk, hogy valahányszor az emberek Isten haragját megengesztelni s könyörületét megnyerni akarták, mindannyiszor a böjtöléshez, imához és a bűnbánat egyéb ténykedéseivel, a megalázkodás azon jelét is esatolták miszerint fejüket hamuval hintgették. Ez állításunk igazolására elég csak Judith, Esther, Mardecheus, Dániel és a nimivei király példáit felemlitenünk.

Ha tehát mi is megakarjuk Isten haragját engesztelni, melyet vétkeink által magunkra vontunk, s ha büntetéseit el akarjuk magunkról hárrítani: úgy hajtsuk meg mi is büszke fejünket az anyaszentegyház előtt, s megajázódva tartsuk oda, hogy szolgálai által hintse meg hamuval; de aztán a bűnbánat e külső jelével kezdjük is meg életünk megújítását, igazi reformálását.

Oh, ne halogassuk tovább megtérésünk ez üdvös munkáját, nehogy halálunk rettenetes órája váratlanul elérjen, s mi aztán akkor keressük a bűnbánat idejét, midőn már többé megnyernünk nem lehet, miként az anyaszentegyház hamvazó szerdái egyik énekében figyelmeztet.

De azt se mulasztjuk ám el, hogy hálánkat, köszönetünket tanúsítsuk az anyaszentegyháznak ama gyöngéd gondoskodásáért, melynélfogva tekintetbe véve a társadalom jelen viszonyait, az idén is enyhítette a böjt szigorát.

Ezen anyai gondoskodásnak szemlélése újabb ösztönül szolgáljon nektek, édes atyámfiai arra, hogy rendületlenül álljatok ellen a csaló világnak, mely arra törekszik, hogy titeket a vallásos gyakorlatoktól elidegenítsen.

Oh, ne feledjétek, hogy sokkal több okunk van Isten megbántásától irtózni, mint az emberektől félni.

Fájdalom! többen vannak a mai nap, mint bármikor ezelőtt, oly szerencsétlenek, akik divatszzerű felületes műveltségöktől elkapatva mindenféle hamis okoskodások szíréhangjaival arra törekednek, hogy a vallásos szokásokat neveltségeké tegyék és azok pontos gyakorlását babonaságnak, vak hitiségnek bélyegezzék.

Oh, ne ijedjétek meg atyámfiai, ez elvetemültek röhgésétől; hanem inkább a ker. felebaráti szeretet által indítva, sajnálkozatok rajtuk és imádkozatok értük, hogy az igazság fényéhez térjenek.

Amaz álnok szemrehányásukat pedig, mintha szent valástokhoz ragaszkodva babonaságot üznének, azon válaszzal utasítsátok vissza, hogy a babonaság az istentelenségnek a sötétség szelleme által nemzett fajzata, s ennélfogva nem állhat semmi viszonyban Krisztus Jézus egyházával, mely az Ur Isten lelkétől van áthatva.

Azon mondokájukra pedig, hogy eme sz. szokások már elavultak és a mai korhoz nem találunk, azt feleljétek, hogy Isten uralma minden századra kiterjed és az ő igazsagai minden korra nézve érvényesek.

S ha még azzal is hozakodnának elé, hogy a böjtölés meg önsanyargatás egyéb ténykedései ártanak az egészségnek erre azt feleljétek, hogy Dániel és a többi hű izraelita Babiloniában ősi törvényeik iránt való hűségétől csupán zöltséget evén és vizet iván, sokkal szilárdabb és virulóbb egészségnek örvendettek, mint azok, kik a császár asztalánál lakmároztak vala. Azért tehát ne tántorogjatok meg ama szerencsétlenek álokoskodásaitól, hanem inkább sajnálkozással fordulva el tőlök folytassátok férfias állhatatossággal vallási kötelessé-

hú gyakorlását, mert ezek mind nemesítik lelkiteket és igazi jólélet szereznek meg testeiteknek is.

Böjtöljetez tehát és tartások vezeklést (penitentiát) ez üdvös időben. Imádkozatok állhatatosan, látogassátok Isten házaít, nyujtsátok enyhító segélyt a szegényeknek, az igazi bánat szellemi könyeivel mosogassátok le a bűn szennycét lelkeitekről. Ekkép a világgal szemben, a világi gyönyörökre nézve, meghalván és eltemettetvén, szellemi új életre támadtak föl, s ennek folytán Krisztus Urunk dieső föltámadásában is részesültek.

Mit forrón kívánunk és főpásztori áldásunkkal is esdünk mindnyájatok részére.

Adatott Bukurestben az érseki lakból 1891. február 1-én

† Konstantin,

püspök és ap. helynök.

A kítartás jutalma.

— Beszély. —
(Folytatás.)

Tudjuk azt, hogy Lajos, saját vallomása szerint, folyton azért imádkozott, hogy minél előbb nyerjen oly állást, hol önálló lehet, és nőstülhet. Isten az állásra nézve meghallgatta kérését, mert egy nappal a Sopronba való indulás határideje előtt Erdélyből levelet kap, melyben egy főgymnasiumhoz hívják tanári állásra. Így a soproni magán gymnásium helyett rendes főgymnasiumhoz kerül.

Aug. 31-én szombati napon délután 5 órakor kimegy a puszára búcsuzni. Este félét egy hét, hét és fél óra között Clementina anyjával sétált a pusztaeskától keletre eső gyümölcsös kertben. Lehagolt volt! Sokat tudott volna beszélni szegény szerelméről, de nem lehetett! Beszélt e helyett egy jó barátjáról és ennek szerelmi viszonyáról, s így a beszéd tárgya még is csak a szerelem volt.

Vacsorára a házi ur meghívása folytán ott maradt. Vacsora után, szép holdvilágos est léven elkísérte az egész családot egy darabig a falu felé vezető uton.

A mint a pusztról ki a szőlőhegyhez érnek, ott a hold az ut nyugati irányból derékszög alatt éjszak felé török meg, így szól a kedves jó anya: „reménylem, hogy édes anyjához irt leveleiből majd csak hallunk mi is valamit önről, hogy miként érzi magát a messze távolban, a regényes és természeti szépségekben gazdag erdélyben.

Nem szükség hallani, mond Lajos, ha megengedik le. szek bátor én Blaske tekintetes urnak írni, s így saját levelemből tudhatnak meg mindent. Blaske ur feleli: köszönetet veszem, sőt el is várom.

Ez alatt elérkeztek a fenyves széléhez, mely a puszta éjszakai oldalon veszi körül, s itt búcsút vettek az ifjútól mindnyájan sok szerencsét és Isten áldását kívánván neki! Más nap szeptember elsején indult Budapesten keresztül Kolozsvárra. Szeptember 2 dikát Kolosvárt töltötte, és 3 dikán érkezett rendeltetése helyére.

Az első benyomás, mely itt érte, nem volt valami kel-

lemes. A lakással, melyet hirtelenében kaphatott, és a tárgy beosztással, mely mielőtt megérkezett volna meg lett állapítva, sehogy sem volt kibékülve. Irt is egy hét múlva Lajos a pusztrára meglehetősen keserv és panaszos levelet. Különösen hangsúlyozta, hogy nem volt bátorsága írni, hogy Clementinát, nem tudja felejteni, és hogy karácsonykor okvetetlenül haza megy. Két hét múlva egy szép megnyugtató válasz érkezett a puszta urától. Erre okt. 19-én a szüreti szünidő első napján írta Lajosnak a második levelet, mely már meglegedetebb kedély és szívről tanuskodott. E levélre választ soha sem kapott. Ez őt szerfelett aggasztotta, sok szomorú perezet okozott neki!

Egy ideig a levél késés még nem nyugtalanította, mert hisz Blaske ur első levelében említé, hogy neki állásainál fogva sok dolga van; hateghát kézni találna valamikor a válasszal, ennek tudandó be. Emmél fogva a késést Lajos hosszu ideig ennek tulajdonította! hogy t. i. sok dolga van, nem ér rá írni. Ebbe belenyugodott, azt hívén, hogy a családdal, melyhez Clementina is tartozik, kinek alakja most már ott-hon, sőtán, iskolában, tempomban . . . s több eféle helyen folyton kísérte, kit minél tovább annál inkább szeretett, mondom hitte, hogy a családdal, hová e lány tartozik jól van; s így jól lesz talán a többi is.

Elbben a jó reményben ringatta magát mindaddig, míg hazulról testvérétől nov. hó 14-én levelet nem kapott, melyben huga többek között az írja: hogy Bl. ur, az az Clementina sógora úgy nyilatkozott, miszerint ő minden áron igyekszik megakadályozni, Lajosnak Clementinához való közeli-tését.

E hír a fiatal embert véghetetlenül leverte! Egyszerre eszébe jutottak a plebános szavai: „e lányt ön miatt tartják távol, nem akarják, hogy önnel találkozzék.“ Tehát ezert nem ír nekem Bl. ur, rebesgeti néha Lajos!

Most haza fordul a plebánoshoz, vélvé, hogy ettől valamit megtudhat, ki miut tudjuk igérte az ifjúnak, hogy figyelemmel kíséri a kis pusztrát, és egyről-másról referálni fog. Nov. 21-én jött e válasz: „Bl. úrral épen most nem a legjobban vagyok, s nem is voltam mostanában náluk, ily körülmények között a családról mit sem írhatok, még azt sem tudom, itthon van-e a lány“.

Nem volt tehát más mód, mint várni, várni és mindig várni! Lakáson egy öreg családnál volt. Ezekhez esténkint gyakran be szokott menni kártyázni. Mindig vesztett! Az öregek ilyenkor csak mondogatták: tanár ur lelkem, szerencsétlen a kártyában, de majd annak idején szerencsés lesz a szerelemben! És a szegény Lajosnak még az ilyenféle biztatás is jól esett! Szívesen vesztett őzentül, már csak azért is, hogy újra hallhassa a biztató, reményteljes szavakat!

Sokszor még reggelije árát is elkártyázta, és a reggelit ilyenkor az öregeknek a mult estén elzengett reményt keltő szavai pótolta. „Nincs szerencséje a kártyában, szerencsés lesz a szerelemben.“

Küszöbön a karácsony, a hazaindulás ideje. Ifjúnk még egyszer ír a plebánosnak, és kérdi mi hír a pusztrán? Felelet: annyi hírrel bizonyosan szolgálhatok, hogy a kisaszszony itthon van. Ez Lajosnak elég volt!

Decz 21-én indult haza felé, 22 dikét Kolozsváron töltötte, hol több rendbeli végzendője volt, 23-án reggel Bada-

Pestre érkezett. Annyira sietett, hogy még a szép világvárosba sem ment be, csak hogy minél előbb imádott angyalánál lehessen! Nem ment be a szép fővárosba, mert egy nagy úr nem engedte s kényszerítette megállapodás nélkül repülni hazafelé s ez a nagy úr az ő ártatlan kis szíve volt!

De mint ha végzete meg akarta volna büntetni, decz. 23-án reggel 8 órakor Budaörsnél vasúti szerencsétlenség miatt meg kellett állapodnia a nyílt pályán, és délután egy óráig várni. Így csak délután 4 órakor érkezett haza, holott ő délelőtt 11-kor akart otthon lenni, s ez esetben még az nap délután kísértálni a pusztára. A késés miatt a kedves szándékról le kellett mondani. Sőt Budaörsnél nyugtalan léven, a vasúti kocsiiban nem volt képes ülni, s így várni be az indulást, kiszállott a nagy hidegben, és fel alá sétált, meghűlt, miből először köhögés, majd 1890 január 10-én, midőn már működési helyére visszaérkezett a csunya orosz betegség: influenza keletkezett. Jó hogy még eddig is várt az orosz vendég! Mert a legnagyobb baj az lett volna, ha szülőföldén lepi meg!

Az imént említett vasúti szerencsétlenség miatt csak decz. 24-én délután 2 órakor indulhatott Lajos a kis pusztára. Igen természetes, mielőtt ezt tette volna, elment az ő kedves lelki atyjához is jó hírt hallani. A plebános többek közt mondja: a mint meg is irtam, a kisasszony otthon van, tehát most az ünnepek alatt rajta, csak tisztázza szíve ügyét!

Három órakor a pusztából a falu felé vezető uton, körülbelül ott hol utoljára az egész családtól (Clementinát kivéve) elbucszott, találkozott Lajos az ő tiszta s önzetlen szerelmének kedves alakjával, ki épen akkor végezte édes anyjának társaságában napi sétáját. Hogy mennyire megörült Lajos e véletlen találkozásnak, leírni meg sem kísértem, mert erre ugy is képtelen lennék! O e véletlenségben Isten újat látta, ki őket, legalább Lajos hite szerint, egymásnak rendelte! Kérdezte Clementinától: hogyan mulatott a múlt nyáron Pozsonymegyében? Mért nem sietett jobban haza a hazai jó szülőre? Felelet: hogy szülő ott is volt elég, de mulatás nem igen. Lajos ez utóbbi szavakat: mulatás nem igen volt, a maga javára és előnyére magyarázta, gondolva: szegegy Clementina bizonyosan neki is fáj valami!

Ily beszélgetés és gondolatok között rövid séta után visszatértek a pusztára, s bevezették a vendéget az ebédlőbe, melyben jó lesz kissé körültekinteni.

Az épület hossza, melybe olvasómat bevezetem, keletet és nyugatot összekötő egyenes vonal irányában esik. A ház közepe körül a déli oldalán van a főbejárás, melyen egy kis előszobába, ebből pedig a fő bejárattal szemben levő ajtón az ebédlőbe jutunk, melynek két ablaka az ajtóval szemben épen éjszak felé néz. A mint az ebédlőbe belép az ember mindjárt jobbról a sarokban a folyton tüzes izzó kályha: balról az asztali edények részére szekrény. A kályhától oldalt az ablak felé pamlay, a szekrénytől az ablak felé zongora van elhelyezve. A szoba közepén áll az asztal, körütte székek. Helyet foglalnak mindannyian az asztal körül. Ifjúnk, kinek bizony melege volt, mert szerelmes szíve elég sőt igen is sok meleggel ársztotta el, az erős tüzi kályhától minél távolabbra a zongora és ablakok felé húzódott. Így beszélgettek jó ideig közönyös mindennapi dolgokról, mialatt La-

josnak mézzel kedveskedtek: s ő jó ízten evett belőle, már csak azért is, mert Clementina hozta!

Közben a házi úr és kedves felesége egy mellék szobában kis fiúk, a csintalan László részére karácsonyfát készítettek. Este hat órára készen volt, s megszólal a kis esengetyű, mire megindulnak mindnyájan, hogy lássák, mit hozott a Kis Jézuska a kis Lászlónak!

Lajos körüljárja többször a szép karácsonyfát, dicséret, s emellett ilyenféle gondolatokat forgat elméjében: Istenem, hát nekem mit hoz, a kis Jézuska?! Keveset beszélt! El volt ő foglalva egészen önmagával, saját szívének ügyével! De ezen merengésében is feltűnt neki a gyönyörű karácsonyfán egy fehércukorból való szív, közepén rózsapiros új kisebb szivalakkal, s az egész egy piros csukor gyöngy füzéren lógott. Feltűnt neki a karácsonyfán, mert hisz a szív a szeretet jelképe, ő pedig szeretett tisztán, igazán, ártatlanul, mint mint a hogy szeretik az őrző angyalok védekezéseiket! A kis László válogatta, szedte le a neki tesző kedves dolgokat. Az ifjú hallgat. Egyszer csak megszólal Clementina s mondja mintha csak a kis Lászlóhoz beszélne: „László már hozott-e a kis Jézuska a tanár bácsinak is valamit! s választott először egy kis angyalkát, melyet Lajos szerényen megköszönt, midőn Clementina neki átadta. Azután újra és újra körüljárva az aranyos fenyőágat, leveszi róla azt a szívet, mely az ifjúnak már előbb feltűnt, s átnyújtja neki, kit az ajándék annyira meglepett, hogy el is felejtette megköszönni, a kis Jézuska igen-igen kedves ajándékát. Lajos Clementinára nézett, de csak egy pillanatra, aztán lesütötte szemét, s készül a nagy jelentésű ajándékot eltenni.

Erre hozzá ugrik a kis László s így szól: Tanár bácsi ezt a szívet én úgy szeretem, válasszon inkább akár más, de ezt nem adom magának! Ugrál, kapkod felfelé, s igyekszik elvenni! Lajos ki épen szíve ügyére nézve véghetetlenül tartzkodó volt, a lány előtt nem akart a kis fiúval ingerkedni, neki adta a szívet. A mint azonban a lány kiment a szobából, s egyedül maradt a fiúval, elesalta tőle, igérvén, hogy neki ennél sokkal szebbet fog hozni Győrből. Így megtörtént a vásár, a szív Lajoshoz került, melyet kedves ereklyeként őrizett! De a csacska ravasz gyermek sietett is elárulni: „hogy a tanár bácsi elesalta a szívemet“! Lajos pedig irult-pirult!

Este 7 órakor vacsorához ülnek, melyre Lajos is hivatalos volt. Az asztalfőn ült a házi asszony; tőle jobbra édes anyja, ez mellett Lajos; a házi asszonytól balra kis fia, ez mellett Clementina, kivel így épen szemben volt Lajos, az asztal alsó részén pedig a házi gazda foglalt helyet.

Mielőtt leültek volna Lajos annyira el volt foglalva, s annyira uralkodott rajta az ő mély és néma szerelme, hogy mindegyre Clementina mellett kereste az ő székét és a számára készített terítéket. Csak midőn mindnyájan leültek vette észre, hogy neki épen az ellenkező oldalon van terítve. Sietett helyére, szemlélgetve, nem vette-e ki viselkedéséből, szíve titkát. Ugy látszott, hogy nem! De mégis kellemetlenül, érintette tapintatlansága, annyira kellemetlenül, hogy épen eme hangulatának tudható be egy későbbi szerencsétlensége is. Tudniillik vacsora alatt kenyeret kért a háziasszony. Lajos a tányér után nyul, melyen a kenyér volt, hogy szolgáljon vele. A mint azonban hirtelen kinyújtja kezét, az előtte

levő poharat, melyet a házigazda megtöltött volt már borral, kézelőjével, melyhez nem igen volt hozzá szokva, mert mint kis pap 7—8 év óta nem viselte, elütötte a boros poharat. Clementina édes anyja kérdezi:

Tanárr ur tudja-e mit jelent ez? Lajos akarta mondani: annyit, hogy az illető zavarban van, de elhaligatta gondolatát, s e helyett inkább megemlíté, hogy ő reges-régen már járt így egy alkalommal. Vége a vacsorának, mely után Lajos este 10 órakor indul a falu felé, s hazaérkezve elmegy éjtéli misére, mise után pedig lakására lefeküdni.

Karácsony napján megjelent a nagymisén, melyre Clementina és kedves néje Cenci, az előbbi napon történt megállapodás szerint eljövendő volt. Eljöttek. A nők a szentély bal oldalán, Lajos a jobb oldalon amazokkal épen szemben foglalt helyet. Boldog volt! Imádkozott! Mise után, hivatalos lévén a pusztra ebédre, kísérte szánon a nőket.

(Folytatás köv.)

Kisebb közlemények.

— **Jegyzőkönyv** az erdélyi róm. kath. irodalmi társulatnak 1891. év május hó 4-én tartott LXXVII. választmányi gyűléséről.

Jelen voltak: Dr. Tódor J. alelnök, Dr. Cserni B. ellenőr, Agotha B., Butyka S., Kóródy P., Pál A., Steinitzer E., Tamási A., Tuczay J., Varga S., Vass A. vál. tagok és Zlamál A. tár. titkár.

1) A múlt vál. gyűlés jegyzőkönyvének szokott módon való hitelesítése tudomásul szolgált.

2) Alelnök jelenti, hogy Fehér Gerő székesegyházi káplán rendes tag gyanánt a társulatba ohajt lépni. (Ajánlja Kóródy P.) Örvendtes tudomásul szolgál s a választmány Fehér Gerőt rendes tagnak elfogadja, az I. szakosztályba sorozza s neki a tagsági okmányt, egy példány „Alapszabályokat“ s a társulat lapját f. é. január 1-től megküldeni határozza.

3) A számvizsgáló bizottság betérjeszti jelentését a pénztár állásáról: „Pénztári kimutatás az 1890 évről. Az összes bevétel volt 1815 frt. 49 kr. — az összes kiadás 1719 frt 10 kr. Pénztármaradék 96 frt 39 kr. — 1891 év május 4-ig az összes bevétel volt 661 frt 89 kr. — az összes kiadás 394 frt. Pénztári maradék 168 frt 89 kr. Gyulafehérvárt 1891 május 4-én. A pénztár kezelői. — Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk: Varga Sándor, Pál Antal, Tamási Aron számvizsgáló bizottsági tagok.“ — A választmány ezen jelentést örvendtes tudomásul veszi, a pénztár kezelőinek a jelzett időre a felmentést megadja s kellő buzgalomukért elismerést szavaz, kérve őket, hogy ezután is ily pontossággal és odaadással feleljenek meg tisztöknek.

4) Alelnök bemutatja György István bukaresti áldozár levelét, melyben kéri a társulatot, hogy a bukaresti érsek ur ő méltóságának legközelebről kiadott és ő általa (György J.) magyar nyelvre fordított főpásztori levelét nyomassuk ki, hogy azon fontos igazságok, melyek a főpásztori levelében hangzotatva vannak „nemesak az üres templomokban hangozzanak el, hanem hűveimet házaikba kísérik.“ — A választ-

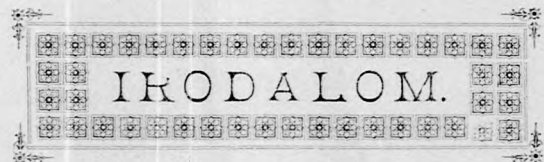
mány egyhangulag határozza el, hogy a bukaresti és oláhországi róm. kath. magyar hívek lelki üdvét és hazafias érdekeit tartva szem előtt a jelzett főpásztori levelet a társulat lapjában közléti és külön lenyomatban 500 példányt küld a kérelmezőnek.

5) Alelnök a választmányak figyelmébe ajánlja a közelebről tartandó közgyűlés mikéntiének megbeszélését. A társulat akkor számol be egy évi működéséről, ekkor tünteti fel munkásságának mintegy quintessentiáját a külvilág előtt s épen ezért szükségesnek látja az alelnök, hogy eddigi szerény elzárkózottságunkból a nagy közönség elé lépjünk. Ez azonban egyszersmind időszerű is. Különböző egyetek, főképpen pedig protestáns társulatok irodalmi működésük nyilvános fellépések és felolvasások által vonják a közönség figyelmét magukra. Nekünk is tehát a nyilvánosság terére kell lépünk — s a közgyűlés erre a legalkalmasabb. A választmány beható eszmecseré után elhatározza, hogy az ez évben tartandó közgyűlést nyilvános helyen a nagy közönség bevonásával fogja megtartani — a további módozatokat a közelebről tartandó vál. gyűlésig halasztva. Addig is azonban, ohajtja, hogy a vidékiek is vegyenek részt a közgyűlésen esetleges irodalmi működésükkel is. Egyszersmind felhívja mindazon helybeli és vidéki tagtársokat, kik a közgyűlésen — mely valószínűleg július hó első napjaiban fog megtartani — felolvasással stb. kívának fellépni, hogy ebbeli szándékukról a társulat alelnökét legkésőbb május hó végéig értesítsék.

6) Alelnök a jegyzőkönyv hitelesítésére Steinitzer E., Tamási A. és Tuczay J. vál. tagokat kéri fel.

K. m. f.

Zlamál Agost, titkár.

Könyvismertetés.

„Unitáriusok Magyarországon tekintettel az unitarizmus általános történetére. Irta: Kanyaró Ferencz. 229 lap. Kolozsvár. Lehmann és Baldi kiadása 1891. Ára 1 frt 60 kr. —

(Folytatás)

Kanyaró ur — azaz Simén, ki után Athanasiuszt idézi, sohasem látta Athanasiusnak műveit, vagy legalább is nem olvasta, vagy ha olvasta, nem értette meg, vagy ha megértette, szándékosan félremagyarázta. Athanasius, kit Kanyaró ur „kitűnő“ szónok és jeles politikusnak tart, „a ki nagyon jól tudta miként kell az embereket megnyerni,“ — de másfelől rozsz „exegeta, kegyetlen, türelmetlen, mystikus theologusnak“ deklarál. „a ki maga nézete mellett más véleményt tűrni nem tudott . . . a kit esupán bánudni lehet, de szeretni nem!“ (3 lap) tehát ezen Athanasius többek közt egy „epistolát iri, melynek teljes ezime „Athanasii archiepiscopi Alexandrini de sententia Dionysii episcopi Alexandrini, adversus Arianos, et quod falso eum Ariani sibi adstipulationem hereseos fingunt.“ Erre hivatkozik Simén — és „in verba

magistri iurans“ Kanyaró is. Önkénytelenül eszembe jut itt, a Megváltó mondása: „Si coecus coecum ducit, ambo in foveam cadunt“

Mi is van abban a levélben?

Az arianusok, hasonlóan a mai unitáriusokhoz, minden nagy embert maguknak siettek lefoglalni. Ha esetleg az illető nagy férfi eszméi ellenkeztek saját nézeteikkel, addig esürtek esavarták az igazságot, míg arianus mezbe öltöztették. S akkor meg volt az öröm, a diadal.

Dionysius alexandriai püspökre is ráfogták az arianusok, hogy az ő levélben „scriptum haberi, Filium Dei opus et quiddam factitium esse: neque Patri naturaliter suum ac proprium, sed alienum ab illius substantia, qualis est vitis a natura agricolae, aut navis fabri, eundemque, quia est opus quoddam conditum, non fuisse, antequam fieret.“

Az arianusok ezek alapján Dionysiusnak magukénak nevezték s Athanasius szerint „eundem ad commendationem suae haeresos laudibus ornant, beatumque depraedicant“. Pedig mit tett szegény Dionysius, hogy ily kifütyítéshez (?) jutott? Sabellius, kit Kanyaró büszkén nevez monarchianusnak azaz unitáriusnak, ki azonban a Kanyaró által a historia arezul-esapásával szintén monarchianusnak dekretált „Callistus romai püspök“, illetőleg szent Callixtus romai pápa által kiközösítettet — tévtanaít Aegyiptomban, különösen Pentapolisban hirdette s követőket is nyert. Dionysius — joghatósága alá tartozván a Pentápolis — követeket küldött oda, hogy a tévelygőket az igaz Egyházba visszaterehják. Magától értődik, hogy főpásztori levelét is vitték. Mivel pedig Sabellius tévtana abban sarkalt, hogy a három isteni személy lényege és működése egy isteni Monasnak különböző kijelentése tehát: ha a Monas a világba kiterjeszkedik, akkor Atya lesz, — ha Krisztussal egyesült a váltságra, Fiúnak nevezetik — ha az emberiséggel szövetkezik stb . . . akkor ő a Szentlélek, — Dionysiusnak mindenekelőtt Krisztus emberi voltát kellett az evangéliumokból bebizonyítani. „ut illis audacius Filium Dei abnegantibus et humana eius Patri imputantibus, commonstrata rei veritate, non patrem, sed Filium pro nobis hominem esse genitum, rudibus illis et inscitis hominibus Patrem non esse Filium persuaderet, et paulatim ad veram Filii Deitatem credendam et Patris cognitionem evehere posset.“ És Athanasius Dionysiusnak ezen eljárását teljesen és joggal helyesli. Maga szt. Pál is eleinte csak tejet adott — „lac dedi vobis,“ — azaz a hitnek könnyen felfogható és az apostol hasonlatát kiegészítve könnyen megemészthető lelki ciedelt nyújtott az első híveknek.

Athanasius ezen böles eljárást két hasonlattal világosítja meg. Az orvos a gyógyszereket a bajnak kisebb nagyobb mérv szerint alkalmazza az ő tudománya szerint: az okos tanító is lassanként és fokozatosan vezeti a tanulókat a tudományok elsajátítására. Az apostolok is mind így escelekedtek. S azután így folytatja: „Már most az arianusok dühöngenek és azt erősítik (mert semmi sem lehetetlen előttük,) hogy maguk az apostolok is Ariussal éreztek, midőn azt hirdették, hogy Krisztus mint ember Nazarethből származott és szenvedhetett. Avagy mivel az arianusok így vádaskodnak, szabad-e az apostolokat arról gyanúsítani: hogy ők Krisztust csupán csak embernek vélték és fenségesebb módon nem gondolkodtak felőle? Absit, ut hoc cuiquam in mentem ve-

niat, illi ut architectores periti et dispensatores mysteriorum Dei, non sine iusta ratione rem ita temperarunt: Judaei enim eius temporis partim ipsi errantes, partim Ethnicos in errorem abducentes, Jesum nudum et merum dumtaxat hominem et semine Davidis prodiisse credebant, eo modo, quo caetera illius posteritas, neque eum Deum aut Verbum esse carnem factum opinabantur. Hac de causa beati Apostoli prudenter admodum humanae Salvatoris primum Judaeis attulere, ut eos iam Christum venisse ex signis miraculisque persuasos, paulatim ad credendam eius divinitatem producerent, demonstrantes certissimis rationibus, istiusmodi opera non hominis, sed dei esse.“¹⁾

Ez az inkriminált hely, melyből sohasem lehet bebizonyítani azt, hogy „az „okos mesterképző“ apostolok Jézusnak eleinte csupán emberi voltát tanították és hogy a Jézus halála után következő nemzedékben senki sem prédikált a háromságról,“ — mint azt Kanyaró Simén után állítja. Hanem igenis világos az, hogy az apostolok a zsidókkal s a szt. atyák az antitrinitáriusokkal szemben a keresztény tanok megértésében és megvédésében illetőleg azon helyes és böles eljárást követték, hogy mindenekelőtt Krisztust, az Istenség második személyét mint érettünk született, meghalt és feltámadott embert mutatták be s így vezették őket az ő isteni voltának felfogására és megértésére. Jézusról nem is lehet másképpen prédikálni. Hiszen ő épen mint ember igazolta, hogy Isten. Megtestesülése és élete a leghathatósabb bizonyíték istensége mellett.

Igy fogták föl az apostolok, a kik Athanasius szavaival élve „ob humana de Christo verba homine facto culpandi non sunt, sed potius ob doctrinam pro tempore dispensatam admirationi esse debent, ita Dionysius quoque. . . .“²⁾

Simén és Kanyaró, tehát hiában hivatkoznak Athanasiusra.
Z. Á.

(Folytatás köv.)

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **Bérmálás.** Püspök Ur Ő Nagyméltósága a szolnoki esperesi kerület azon plébániáiban, hol még nem volt, a bérmálás szentségét kiszolgáltatni ohajtván, ezen főpásztori körut megtartására következő sorrendet tűzte ki: folyó évi május hó 30-án megérkezés Deésre és onnan Magyarlápásra; 31-én bérmálás Magyarlápáson; június 1-én Oláhlápáson; 2-án Oláhlápóbányán; 3-án Kapnikbányán; 4-én Alkapnikon, innen vissza Oláhlápóbányára; 5-én utazás Magyarlápáson, Deésen és Bethlenen át Apagyfaluba; 6-án bérmálás Apagyfaluban; 7-én Vieczében; 8-án megérkezés Bálványos Váralyára; 9-én bérmálás ugyanitt; 10-én Széken.

1) S. Athanasii magni . . . opera. Coloniae Agrippinae 1617. 139. 140. lap.

2) Ibid. 140.

— **Meghívó.** Az alsó fehérmegyei róm. kath. néptanítók egyesülete folyó május hó 20-án (Pünköszt utáni szeredán) d. e. 10 órakor a gyulafehérvári főelemi tanoda helyiségében tavaszi közgyűlést fogja megtartani, melyre az egyesület tagjai és a tanügy barátjai tisztelettel meghívotnak. A gyűlés tárgysorozata: 1. A Szenlélek segítségül hívása a ut. irgalmas nének kápolnájában. 2) Próbatanítás. 3) Elnöki megnyitó. (A kisedóvodák ügye) 4) Püspök Úr ő nagyméltóságának a magyarországi r. kath. tanítók nagy gyűlésére vonatkozó körlevele. 5. Indítványok. 6) Folyó ügyek elintézése. Kelt Borbándon 1891. május 14-én. A z e l n ö k s é g.

— **Nyilvános köszönet.** A kézdi-vásárhelyi Oltár-Egylettől, mely a legnagyobb mértékben érzeti évenként a legszegényebb egyházakkal jótékonyágát, a Csík-pálfalvi Szent Pál kápolna is szerencsés volt ez év április hóban történt tárlat alkalmából egy gyönyörű a r a n y o z o t t k e l y h e t és patenát nyerni; mely nemes jótékonyágáért kedves kötelességemnek tartom nevezett szent célu Egyletnek és br. Szentkereszty Stephania Ő méltóságának magam és szegény hiteim nevében forró hálát, meleg köszönetet mondani. Csik-Delnén, 1891 május hó 8-án Péter Lajos s. k. delnei lelkész.

— **Meghívás.** A szebenmegyei róm. kath. tanítóegylet idei I. vándorgyűlését f. évi május hó 19-én tartja meg Nagy-Szebenben a kir. róm. kath. Teréz árvaház elemi iskolájában, melyre az egylet t. ez. tagjai és a tanügy iránt érdeklődők ezennel tiszteletteljesen meghívotnak. Tárgysorozat: 1. Isteni tisztelet a terézvárházi templomban. 2. Nyilvános tanítást tart Müller János belvárosi róm. kath. főelemi iskolai tanító a természettanból az V. osztályban. 3. Nyilvános tanítást tart Domnyáncz Péter terézvárházi tanító a magyar nyelvtanból a II. osztályban. 4. A gyűlés megnyitása. 5. A mult közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 6. A nyilvános tanítások megbírálása. 7. Vitatétel: a térképrajzoltatásról az elemi iskolában, előadó Bod Péter állami iskolai igazgató. 8. Az országos kath. tanítógyűlés ügye. 9. „Szebenmegye földrajza“ című tankönyv második kiadásának ügye. 10. A jövő közgyűlés helyének, idejének és tárgyainak meghatározása. 11. Indítványok. A gyűlés kezdete: d. e. 8 órakor. Nagy-Szeben, 1891. május 6-án Roszkosni Elek s. k., t. e. elnök. Prokupek Samuel s. k., t. e. jegyző.

— (4) **Pályázat.** A máréfalvi (Udvarhelymegye) róm. kath. kántortanítói állomásra, — mely Salamon Márton elbocsátása folytán üresedésbe jött ezennel pályázat hirdettetik. Jövedelme a hitközségtől: 60 kalangya ősz, 60 kalangya tavasz, 8 öl kemény tűzifa, 30 véka rozs, 30 véka zab, 708 □ szántó, 6 kataszteri hold, 891 □ rét, 1392 □ erdő. 19 frt. stóla, 22 frt. ospora, tandíj: 15 frt. a tanítói alapból 5 frt. 88 kr. a Szt. József-társulati alapból 8 frt. 6 kr. a szt. mise alapból: 2 frt. 76 kr. Lakásban van 2 szoba 1

kamara és pince, gazdasági épületei kellő karban. A pályázók kellően felszerelt folyamodványaikat f. évi június hó 29-ig alulírttához küldjék be s személyesen is jelenkezzenek. A megválasztott k. tanító egy próbaév sikeres eltelte után leendő véglegesen megerősítve. Máréfalván 1891 május hó 8-án u. p. Udvarhely. Ráduly Lajos isk. sz. elnök.

(5) **Pályázat.** A máréfalvi segéd k. tanítói állásra is ezuttal szintén pályázat hirdettetik. Jövedelme: 59 klyva rozs, 64 klyva zab, 20 véka rozs, 21 véka zab, a szt. mise alapból: 1 frt. 69 kr. A szt. József társulati alapból: 4 frt. 13 kr. a tanítói alapból: 5 frt. 88 kr. Stóla után 16 frt., tandíj 21 — 15 frt., osporában: 17 frt. 4 kr., 22 szekér kemény tűzifa, 3 terü. szénát termő rét, az iskola udvarán egy jókora nagyságu veteményes, ugyszintén a faiskola helyiségében és a kántortanítóval együttesen veteményes, a község pénztárából széna váltáság ezimen 10 frt. o. é. Az iskola épületben esinos lakás, 1 szoba, egy kamra és egy pince. A pályázók kellően felszerelt folyamodványaikat f. évi július hó 21-éig alulírttához küldjék be; személyes jelentkezés előnyt nyújt. A megválasztott segéd k. tanító kötelességeihez van kötve a harangozás és a sekrestyési teendők végzése. Máréfalván 1891 Május hó 8-án u. p. Sz. Udvarhely. Ráduly Lajos isk. sz. elnök.

(6) **Pályázat.** Kadiacsfalván a s. kántor-tanítói állomás üresedésbe jövén, arra pályázat hirdettetik. Ezen állomás évi jövedelmét képezi: 1) 30—35 kalangya ősz, 30—35 kalangya tavasz gabona; 2.) 50 frtnyi püspöki segély évnegyedes részletekben, 3.) 25 frt. állam kölcsön kamat félévi részletben. 4.) 25 frt. pénzér (ospora). 5.) mintegy 16 frt. stóla, 6.) mintegy 15 frt. tandíj, 7.) 13 szekér kemény tűzifa, 8.) mintegy 3—4 szekér szénát termő hely használata, mely azonban minden 3-ik évben ugar határba esik, 9.) a lakás mellett jó termő talaju veteményes kert, 10.) két szoba, kamara, nyári konyha, sütökemence és pinczeével épített jó új lakás az iskolával egy fedél alatt, 11.) esür, istálló és sertés öllal ellátott gazdasági épület. — Pályázni kívánók kellően felszerelt folyamodványaikat folyó évi június 10-éig alulírttához sziveskedjenek beadni. — Kadiacsfalván u. p. Sz.-Udvarhely 1891 május 12-én. Kiss Dénes lelkész isksz. elnök.

Szerkesztői üzenet.

— **R. L.** A pályázatra nézve meglesz; az üzenetet átadtam; válassz: ha nem akar kimenni, dobassa ki.

— **R. K.** A verseket nem az ön által említett ok miatt nem közöltük eddig, hanem azért, mert eltévédtek. Tessék csak beküldeni és többször is meglátogatni, mindég köszönettel vesszük.

— **T. L.** A „Hitelemző leveleket“ várjuk. Előre is köszönet!

— **K. Gy.** Közölni fogjuk.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: PAL ANTAL.
Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, KÓRÓDY PÉTER, VASS ALBERT, ZLAMAL AGOST.

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. nyomdában Gyulafehérvárott.